

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи
Кафедра періодичної преси та медіаредагування

Силабус навчальної дисципліни

ОДЕСЬКИЙ ТЕКСТ В УКРАЇНСЬКІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

Рівень вищої освіти:	Першій (бакалаврський)
Галузь знань:	06 Журналістика
Спеціальність:	061 Журналістика
Спеціалізація:	
Освітньо-професійна програма:	Журналістика
Семестр, рік навчання:	VI 3
Статус дисципліни:	Вибіркова
Обсяг:	3 кредити, 90 год., з яких: 16 год. лекцій, 14 год. практичних занять
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Валентина Борисівна МУСІЙ , доктор філологічних наук, в.о. завідувача кафедри періодичної преси та медіаредагування
Контактна інформація:	v.musii@onu.edu.ua
Робоче місце:	бульвар Французький, 24/26, кафедра періодичної преси та медіаредагування (ауд. 71)
Консультації:	За затвердженим графіком
Передреквізити:	«Історія журналістики та публіцистики», «Проблематика ЗМІ», «Журналістська майстерність»
Постреквізити:	«Медіатехнології», «Медіавплив», «Китичне мислення та текстотворчість»
Мета навчальної дисципліни:	формування уявлення слухачів про специфіку, основні етапи формування журналістської справи в місті, у якому вони отримують вищу журналістську освіту; ознайомлення з видатними постатями в історії одеської журналістики; формування фахових знань і вмінь слухачів шляхом аналізу текстів, які було створено майстрами журналістики, що працювали в одеських ЗМІ.
Завдання навчальної дисципліни:	надання інформації про журналістику та журналістів Одеси як окрему і вагомую складову історії міста, про процес її становлення, про безпосередній зв'язок публікацій в одеських ЗМІ з соціальними, політичними процесами в країні та місті, культурними подіями, про традиції, які було закладено першими представниками журналів та газет в Одесі і про стан журналістської справи в сучасній Одесі.

Очікувані результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - які фактори сприяли започаткуванню журналістської справи в Одесі; - якими були перші газети та альманахи в Одесі (мова видання, редакційна політика, тематична та жанрова спрямованість публікацій); - яке місце займали газети в житті міста на різних етапах існування журналістики в Одесі; - які друковані органи були найвпливованішими в Одесі; - на які традиції спираються сучасні одеські журналісти; - що принципово нового з'явилося в одеській журналістиці на сьогодні вміти: - визначати актуальність публікації в газеті с точки зору її соціально-політичного, історико-культурного контексту; - мотивувати зміст та проблематику публікації станом а) журналістики того етапу, коли її створено; б) зовнішніми факторами; в) редакційною політикою; - виявляти закономірності процесу розвитку одеської періодики; - оцінювати вагомість друкованого органу в житті міста та країни у цілому; - орієнтуватися в питаннях специфіки журналістської справи в Одесі
Зміст навчальної дисципліни:	Тема 1. Одеський текст як «мегатекст»: тексти про Одесу українських журналістів; тексти про Одесу одеських журналістів; тексти будь-якої тематики, створені одеськими журналістами; тексти українських журналістів про журналістику в Одесі; сигнатури кожного з цих мегатекстів. Тема 2. Зародження журналістики в Одесі. Фактори, які вплинули на її специфіку. Перші одеські періодичні видання; постаті, які залишили пам'ять про себе завдяки внеску в розвиток журналістики в Одесі. Тема 3. Історія журналістики в Одесі кінця XIX- перших десятиліть XX ст. (назви видань, видатні постаті у галузі журналістики). Національне усвідомлення одеської журналістики як частини української. Україномовні періодичні видання в Одесі. Фактори, якими обумовлено особливості преси цього часу: різноспрямованість етнічних інтересів, нестабільність суспільно-політичного життя; відсутність державної підтримки друкованих органів. Тема 4. Одеська журналістика другої половини XX ст. Громадсько-політична газета «Чорноморські новини»: історія («Голос пролетарія», «Чорноморська комуна», «Чорноморські новини»), рубрики, редакційна політика на різних етапах існування газети, майстри слова, з якими пов'язано історію газети (Ст.Олійник, Ст. Ковганюк, Б.Дубров), науковці та літератори, які друкувалися в газеті (Г.В'язовський, Б.Нечерда, В.Мороз). «Вечерняя Одесса» як друкований орган Одеського міському партії та міської ради (з 1973 р.), незалежна газета (з 1991 р.). Б.Ф.Дерев'янко, публіцист, політик – беззмінний головний редактор газети, трагічна доля журналіста; редакційна політика; тематичні рубрики газети, журналісти, доля яких була пов'язана з газетою – В.Лошак, С.Лівшин, Б.Кердман. Південноукраїнський літературно-художній часопис «Камертон». Тема 5. Видатні постаті в історії одеської журналістики: жанрова, тематична спрямованість публікацій, життєвий шлях: О.Де-Рибас, С.Герцо-Виноградський (барон Ікс), Ю.Липа, З.Могилевський,

	О.Каліновський (Гайворон), Є.Голубовський, В.Базилевський, Б.Дерев'янка, Б.Сушинський, Б.Дубров тощо. Тема 6. Сучасна одеська журналістика, її обличчя, жанри, проблематика.
Методи навчання:	Лекція, розповідь, пояснення, бесіда, евристична бесіда, інструктаж
Рекомендована література:	Основна: 1. Дубров Б. Звитязці з чорноморського берега. Одеса: Астропринт, 2011. 200 с. 2. Життя і смерть Редактора: Книга пам'яті Бориса ЖДерев'янка = Жизнь и смерть Редактора: Книга памяти Бориса Дерев'янка. Одеса: Прес-кур'єр, 2015. 352 с. 3. Колотвін П. Вільні Одеські медіа незалежної країни, чи є свобода в регіональній журналістиці? URL: https://imi.org.ua/blogs/vilni-odesli-media-nezaleznoyi-krayiny-c-hy-ye-svoboda-u-regionalnoyi-zhurnalistyky 4. Левченко Г. Газета «Одесский вестник» (1827 – 1894) як історичне джерело досліджень з історії Крима. <i>Наш Крим</i>. 2015. Вип.1. С.156 – 166. 5. Мусій В.Б. Фейлетон на сторінках «Одеського вісника»: до питання про жанрові різновиди. <i>Діалог: Медіастудії</i> / за ред. О. Іванової; Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Вип. 30. Одеса, 2024. DOI:https://doi.org/10.18524/2308-3255.2024.30.318428 Додаткова: 1. Блінов Є. М. Соціальні комунікації місцевої влади у воєнний час (на прикладі Одеської міської ради). <i>Діалог: Медіастудії</i>. Вип. 29. Одеса, 2023. С. 21-34. URL: http://surl.li/umedw 2. Колегаєва І.М. Текст і мегатекст як члени єдиної комунікативної родини. <i>Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи</i>. Київ: Логос, 2012. С.170-178. 3. Саєнко В. Топос Одеси в житті і творчості Гео Шкурупія. <i>Вісник ОНУ. Серія Філологія</i>. 2017. Т.22. Вип.1 (15). С.103 – 117. 4. Скорина Л. Одеський «текст» у творчості Івана Микитенка. <i>Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки</i>. 2015. Вип.5. С.52 – 63.
Оцінювання:	Поточний і періодичний контроль: усне опитування, оцінювання активності на семінарі, оцінювання виконання студентами завдань для самостійної роботи у тому числі й виконання ними презентацій за окремими темами. Підсумковий контроль: залік Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати

	залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.
ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i>	Відвідування семінарських занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (poloz-org-osvit-process_2022.pdf).
<i>Дедлайни</i> <i>перескладання</i> <i>та</i>	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії.
<i>Політика академічної доброчесності</i>	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennyaantiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))
<i>Використання електронних пристроїв на занятті</i>	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
<i>Комунікація</i>	Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту або Google-клас, або Telegram. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.